

...των γὰ λυθὸν μόνον ἐν
...τὸς αὐτῆς καὶ ἀπὸ τοῦς ἰ
...δίους τοῦς "Ελλήνας.

...της, «ἀξιοπίστα πρόσωπα,
...ἔχοντα σχέσεις με ἡμελῶς
...προσωπικότητας εἰς τὴν Ἰτα
...κὴν Κίνα».

...μερικῶν διπλωματῶν εἰς
...τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ συζη
...τήσουν τὸ θέμα τῆς μελλον
...τικῆς βοήθειας τῆς Δύσεως

...χεῖ σοβαρῶς διὰ τὴν «θα
...θμιαία διάβρωσιν τῆς θέ
...σεως τῆς» εἰς τὸν Ἀραβι
...κὸν κόσμον.

Εθνικὴ Φωνὴ 16/10/1971

Ὁ Ἀντώνιος Μάλμος καὶ ἡ Βιβλιοθήκη του

Ἐπιθυμία του νὰ μείνῃ εἰς τὴν Πόλιν τῶν Χανίων

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΓΕΩΡΓ. Ν. ΚΛΩΝΟΥ

Ὁ ἄγνωστος τοῦ Ἀντωνίου Μάλμου ἦτανε μιὰ ἀπώλεια δυσαναπλήρωτη γιὰ τὰ Χανιά γιὰτις χάσανε ἕνα λάτρη καὶ ἕνα συλλέκτη ὑλικῶν χρησίμου καὶ πολλές φορές σπανιωτάτου πού πῆγαινε πρὸς τὴν καταστροφή.

Ἡ μαγία αὐτῆς τῆς συλλογῆς ἢ τῆς περισυλλογῆς πού εἶχε ὁ ἀείμνηστος Ἀντώνιος, γιὰ τὸ κάθε τι πού γιὰ τοὺς ἄλλους δὲν εἶχε καμμιὰ ἀξία, μὰ γι' αὐτὸν μεγαλῶν, καὶ πού ἀποδείχθηκε ἐκ τῶν ὑστέρων πὼς ἔκαγε καλὴ ἐκτίμησι, μόνον αὐτός, ἔσωσε ἀπὸ θέραι καταστροφῆς ἀπὸ τὰ κορότσια, τὰ μπαζάλικα καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἀποχωρητήρια (ὁ «Νουμάς» πού θρίσκειται στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Χανίων καὶ πού εἶχε φτάσει ὡς τὰ ἀποχωρητήρια δεσώθη ὑστερα ἀπὸ ὑπόδειξη τοῦ Μάλμου) βιβλία, περιοδικὰ, ἐντυπα καὶ ἔγγραφα ἀξίας, πού ἀπετέλεσαν τὴν ἤδη ἀξεόλογη βιβλιοθήκη του, τὴν «Μάλμειο» γιὰ τὴν ὁποία σήμερα, μετὰ τὸν θάνατό του, πολλοὶ ἀνησυχοῦν (κάπως ἀργὰ γιὰτις κἀνεὶς δὲν ἔδειξε ὡς σήμερα ἐγδιαφέρον) καὶ διερωτῶνται τί θὰ γίγῃ καὶ ἴσως — ἴσως καὶ πὼς θὰ μπορέσῃ νὰ τὴν οἰκειοποιηθῶν «Διυρὸς πεσοῦστος πᾶς ἀνὴρ ξυλευέτα» ἢ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπιθυμῶν νὰ «ξυλευθῆ» Πάνε πολλὰ χρόνια πού,

ὑστερα ἀπὸ συνεννόησι μετὰ τὸν ἀείμνηστο Δήμαρχο Ν. Σκουλιᾶ, πῆρα τὸν Ἀντώνη καὶ πῆγαμε στὴ Δημαρχία γιὰ νὰ συνεννοηθοῦμε γιὰ τὸ πὼς θὰ προσέφερε τὴ Βιβλιοθήκη του, στὸν Δήμο, με ἀντάλλαγμα τὸν δεσμευμῶ του, σὰν βιβλιοφύλακος, γιὰτις δὲν μποροῦσε νὰ νοηθῆ ὁ Μάλμος, μακρὰ ἀπὸ τὰ βιβλία του καὶ ἀπὸ τὸ ἀνασκάλεμά των

Εἶπα στὸν Δήμαρχο τί θὰ μποροῦσε νὰ ἐπιτύχῃ ὁ πέρ τῆς Βιβλιοθήκης, ὁ Μάλμος, πού πτωχὸς καὶ ἀδοξήθητος, κατάρθωσε, μόνος του, νὰ συγκλητρώσῃ τόσο ὑλκό, ἀπὸ βιβλία καὶ σπάνια ἐντυπα, ἂν εἶχε καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Δήμου

Τὸ νὰ ἀποφασίσῃ ὁ Μάλμος νὰ προσφέρῃ τὴ βιβλιοθήκη του, τὸ κατάρθωσα ὑστερα ἀπὸ πολλὰς προπαθέσεις, παρὰ τίς ἀντιρρήσεις πού εἶχε γιὰ ὀρισμένους λόγους πού δὲν θέλω νὰ ἐκθέσω.

Ὅλα πῆγαμεν καλὰ. Ὁ δήμαρχος Σκουλιᾶς καὶ ὁ Μάλμος συνεννοήσαν στὴν πρότασί μου, νὰ δώσῃ τὴν λατὴ, ὅπως γράφω παραπάνω, τὴ Βιβλιοθήκη του, πού νὰ μῆθι σὲ μιὰ ἀθήουσα καὶ νὰ ἀπαρτίσῃ εἰδικὸ τμήμα τῆς Δημοτικῆς, μετὰ τὸν τίτλο «Μάλμειος» καὶ νὰ προσληφθῆ ὡς βιβλιοφύλαξ.

Φύγαμε ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖον μετὰ τὴν θεβαιότητα πὼς εἶχε λήξει ἡ ὑπόθεσις. Ἄγνωστο γιὰ ποιά αἰτία

δὲν πραγματοποιήθηκε ἡ συμφωνία. Δεῖνε πὼς προσέκοψε στὴν ἰθαγένεια τοῦ Μάλμου. (Σὰν Ἰταλὸς ὑπὸ κοινὸν δὲν μποροῦσε νὰ διορισθῆ οὔτε σὰν ἡμερομίσθιος οὔτε καὶ μετὰ συμβάσι).

Ἡ γνώμη τοῦ ἴδιου ἦτανε πὼς τὸρπελλίστηκε ἀπὸ ὀρισμένους παράγοντας (μοῦ τοὺς εἶπε) γιὰ νὰ μὴν ἔχη ἀνάμιξι μετὰ τὴν Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη. Τὸ ἴδιο, μοῦ εἶπε, πὼς τὸρπελλίστηκε καὶ ἡ αἰτήσις πού εἶχε κάνει γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς Ἑλληνικῆς Ἰθαγένειας. Ἐπειδὴ ἐματαιώθηκε ἡ ἀπόκτησι τῆς Μαλμείου Βιβλιοθήκης ἀπὸ τὸν Δήμο. Γι' αὐτὸ καὶ ὀσες φορές ἐπατήθησα σ' αὐτὴν μου τὴν πρότασι, γινοτάνε ἔξω φρενῶν καὶ τὴν ἀπέριπτε ἀσυζητήσι.

Τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ τί θὰ γινότανε ἡ «Μάλμειος» βιβλιοθήκη μετὰ θάνατον τοῦ ἴδρου τοῦ πὼς δὲν ἔπαυε νὰ ὑπάρχη. Ψιθυροὶ πάντα ἀκουγάντουσαν. Θὰ τὴν διεκδικούσαν οἱ Ἰταλοὶ (ὀπως κακῶς νομιζόντανε πολλοί), θὰ πουλιώτανε ἀλλοῦ, θάμινε στὰ Χανιά; Καὶ σὲ ποιόν;

Ἐπειδὴ κάποια ἐπερρατὴ, ἐξασκοῦσα ἐπάνω του, στὴν ριζόμενη στὴν ἐκτίμησι πού μοῦ εἶχε, τοῦ ἔθεσα ὡμὰ τὸ ζήτημα, στὴν περισπινὴ κάθοδὸ μου στὰ Χανιά καὶ σὰν ἀπάντησι στὸ ἐρώτημά μου, μοῦ ἔφερε, ἕνα θράδυ στὸ κέντρο «Φάρος» πού εἶχαμε δώσει ραντεβού, ἕνα ἔγγραφο πρωτοκολλημένο

(εἶχε τὴ μαγία τῆς πρωτοκολλησίσεως), γιὰ νὰ με θεβαιώσῃ πὼς σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀπομακρυνθῆ ἡ «Μάλμειος Βιβλιοθήκη» ἀπὸ τὰ Χανιά στὰ ὁποία ἀφιέρωσαν «τὰ πάντα μετὰ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν» γιὰτις ὡς ἔγραφε «ἡ πόλις τῶν Χανίων μετὰ ἡγάπησε μετὰ ἀφοσίωσιν καὶ ζωτικὸν ἐνθουσιασμόν».

Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ἐπιφύλασσομαι νὰ καταθέσω ἐν καιρῶ, ἂν καὶ ἴσπου χρειασθῆ. Τὸ παραθέτω κατωτέρω ὡς ἔχει, τηρουμένη καὶ τῆς ὀρθογραφίας.

Μάλμειος Βιβλιοθήκη Χανιά — Κρήτις 14 Αὐγούστου 1970

Ἄρεθ. Πρωτ. 87 45ου ἔτους

Ἀξιότιμον Κύριον Γεώργιον Ν. Κλωνόν τ. Δ)νήν τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Πειραιῶς

Ἐνταῦθα Φίλε Κύριε Κλωνόν

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς δηλώσω μετὰ τὸν κατηγορηματικότερον τρόπον ὅτι, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, οὔτε ἐν ζωῇ, οὔτε μετὰ θάνατόν μου θέλει μεταφερθῆ ἢ μεταποτισθῆ ἔξω τῶν Χανίων — Κρήτις, ἢ «Μάλμειος Βιβλιοθήκη» μου.

Προθένω εἰς τὴν δὴλῶσιν ταύτην, κατόπιν ἐκφρασθέντος φόβου Σας ὅτι, κάποτε ἡ Μάλμειος Βιβλιοθήκη θὰ μεταφερθῆ εἰς Ἰταλίαν. Τοῦτο θεωρῶ κακόβουλον σκέψιν καὶ θέτω ἐκ τῶς τεμῆς ὅστις ἐσκέφθει τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἀπομακρύνσεως τῆς Βιβλιοθήκης μου ἐκ Χανίων, τῶν ὁποίων Χανίων ἀφιέρωσα μετὰ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τὰ πάντα ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης ὑπόδρου, διότι καὶ ἡ πόλις τοῦ Χανίων μετὰ ἡγάπησεν μετὰ ἀφοσίωσιν καὶ ζωτικὸν ἐνθουσιασμόν.

Ὁ Δηλῶν Μετ' ἐξεραιτοῦ τιμῆς (Ἀντώνιος Μάλμος) (τυπ. σφραγ.)

Πρὶν κλείσω τὸ σημείωμά μου αὐτὸ ἔχω νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορία μου γιὰτις ὅσοι τὸν ἀναφέρουν τὸν γράφου «Ἀντώνιο Μάλμο» στὴν Ἰταλικὴ δηλαδὴ, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ἴδιος «Ἀντώνιος Μάλμος». ὑπόγραφε / καὶ στὴν «Ἀντώνιος Μάλμος» ἀληλογραφοῦσε.

Ἐχω στὸ ἀρχεῖο μου διὰ φοραὶ ἐντυπα, ποιήματα, φάκελλους πού ἀναφέρουν τὸν ἀποστολέα, τὰ «Χρονικά φύλλα» καὶ ἄλλα πού σὲ ὀλὰ ἀναφέρεται σὰν «Ἀντώνιος Μάλμος» γιὰτις ὁ ἴδιος ἐνοεῶθε ὄχι σὰν Ἰταλός, παρὰ σὰν Κρητικὸς, σὰν Χανιώτης.

Εἶδα καὶ τὸ μεκρῶσημό του. Τὸν γράφανε «Ἀντώνιον Μαλμῶν» ἢ ἰσμερῶν Ποιὸς ἀραγε ἐτύπωσε αὐτὸ τὸ νεκρῶσημο καὶ ποιὸς εὐθύνεται στὸ νὰ τὸν κάμη ἔθραϊο;

Ἄς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα πού τὸν οκεπάζει. Ἡ θύμησις του θὰ μείνη γιὰ πολλὰ χρόνια στὰ Χανιά γιὰτις πολλὰ χάσανε μετὰ τὸν ποῦ καὶ ἰσπολὺ ἔκα τὸν ἀναζητήσωμε.

Γ. Ν. ΚΛΩΝΟΣ Πάλλη Φάληρα Ἀθήνα

...καλιὰ — ὀκοτρᾶχαλη

...ε, μέχρη τὸ ἀράλληλα πρόμο, ἀγρετὴ καὶ τῆς χανιώτῃ, πού πᾶνουν ἀμμορεναίθοι. Τὰ ὀλια, συμπεσθητικὴ ὀ καὶ πούνα ξύλα ἀφρων, κατεῖα, πού ἡρασε σὲ ἀκαὶ ἔμειναν τὰ χρόνια ὀ ἀπὸ τὸν ὀ, σὰν γίρε καὶ σὰν ἔμεινα.

...ἀλλιάζε ἀρκαρφές, θα μεσα στὰ δέντρα, πρᾶσινογάλαζο στὴν ἀκροθαλασσιά. Καί, πέρα ἐπάνω ἀπ' τὰ γραφετὰ κρητικὰ χωριά, ἴπτατο ἡ οἰωπὴ χειροποιαστή.

Ὀῖ ψαράδες κοπιάζανε σιωπηλοὶ τὴν ὀμορφιά, ἐγκαταλείψανε τὸ θλίμμα στὰ θνήσκοντα χῶματα τοῦ δειλινοῦ. Ἰκαὶ ἀποξεχάστηκαν.

Ὅταν τοὺς τύλιξε τὸ σκοτάδι ἀργὰ - ἀργὰ, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ κάνουν τίποτε περὶ. Ἐσύρανε τὸ σκάφος στὴν ἀχτὴν, μαζέψανε ἔξω γιὰ φωτιά. Ξερόκλαδα πού μύριζαν ἀριμύρα καὶ ἠλεαχτίδες, τινάζανε γλυκύτατες τῆς φλόγες στὴν σιωπὴ χωρέψανε τρεγύρω τους, οἱ ἴσκιοι, ἀκούσθηκαν θεβαιτὰ τὰ ἀγρίμια νὰ φωνάζουν ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸ γηοῖ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων. Οἱ φίλοι τυλίχθηκαν καλὰ στὰ μάλλια, ψήσανε ψάρια στὴν χόβολη, ζεσπότηκαν μετὰ κλασικὸ κρασί καὶ ὅστε

...ρα, καπνίζοντας τσιγάρο μελήσανε γιὰ πρᾶγματα ἦρεμα, γιὰ χρόνια παιδικὰ, γιὰ ἀγάπες πού τίς εἶχαν λησιμονήσει.

Ὅλη τὴν νύχτα ἔκαιγε ἕνα ζούτσουρο, νύσταζε ἕνα λαδοφάνερο καὶ τὸ φεγγάρι, ἀπὸ ψηλά, ἀρμένιζε τὸν οὐρανὸ ὡς ὅτου ἔγυρε καὶ ἐκεῖνο καὶ ἀφῆσε, ξωπίσω του, τὰ ἀστέρια νὰ λαμπροκοποῦν ὀλο μυστήριον ἐπάνω ἀπ' τὴν παρέα τῆς φωτιᾶς.

Αὐτὴν τὴν ἱστορία ἀφηγήθηκε ὁ φίλος σὲ ἀπάντησι τῆς κυρίας, πού παραπονέθηκε ὅτε κοπιεῖς δὲν ἔμεινε πιά ρομαντικὸς στὴν ἐποχή μας.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὀλοι εἴμασπε ἀκόμη ρομαντικοί. Ἡ διαφορά εἶναι πὼς κρηπτόμασπε ἢ δὲν προφθαίνουμε νὰ φανοῦμε ρομαντικοί.

Γ. Κ. ΜΟΥΤΑΦΗΣ